

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 14P/115/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7618202893
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Matej Okály
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2020:7618202893.17

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, v právnej veci mal. deti: S. Z., nar. XX.XX.XXXX a U. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. A. XXX, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, deti rodičov: matka S. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., Q. X, a otec U. Z., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, za účasti starej matky L. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. A. XXX, zast. Advokátskou kanceláriou Bečarik & partners, s.r.o. so sídlom Letná 37, 052 01 Spišská Nová Ves, na návrh V. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. A. XXX, zast. JUDr. Romanom Škerlíkom, advokát so sídlom Letná 61, 052 01 Spišská Nová Ves, o zmene výchovného prostredia, takto

rozhodol:

I. Súd **z r u š u j e** náhradnú osobnú starostlivosť mal. S. Z., nar. XX.XX.XXXX a mal. U. Z., nar. XX.XX.XXXX nariadenú rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn.: 16P/356/2015-42 zo dňa 07.06.2016 a **z v e r u j e** mal. S. Z., nar. XX.XX.XXXX a mal. U. Z., nar. XX.XX.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti V. U., nar. XX.XX.XXXX, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozhodnutia, ktorá je oprávnená maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach.

II. Matka je **p o v i n n á** prispievať na výživu mal. S. sumou 30,- € mesačne a na výživu mal. U. sumou 30,- €, mesačne počnúc od právoplatnosti rozsudku, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves.

III. Súd **u k l a d á** V. U., nar. XX.XX.XXXX, L. Z., nar. XX.XX.XXXX a mal. U. Z., nar. XX.XX.XXXX povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradenskopsychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, Odborárov 53, 052 01 Spišská Nová Ves v rozsahu 100 hodín s realizáciou minimálne v dvojtýždňových intervaloch, počnúc od právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

IV. Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov konania.

V. Slovenská republika **n e m á** právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 11.05.2018 bol tunajšiemu súdu doručený návrh V. U., nar. XX.XX.XXXX, ktorej sa domáhala, aby súd zveril mal. S. a mal. U. do jej náhradnej osobnej starostlivosti v rozsahu osobnej starostlivosti o maloleté deti v rovnakom rozsahu ako ju vykonávajú rodičia. Súčasne navrhovateľka žiadala, aby súd zaviazal matku prispievať na výživu mal. S. sumou 30,- Eur a mal. U. sumou 30,- Eur a to od právoplatnosti rozhodnutia.

2. Svoj návrh navrhovateľka odôvodnila tým, že rozhodnutím tunajšieho súdu sp. zn.: 16P/365/2016 boli maloleté deti S. a U. zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky L. Z., nar. XX.XX.XXXX.

Podľa navrhovateľky sa situácia v rodine zmenila. Navrhovateľka je tetou maloletých detí, pričom bývajú v jednom dome. Cieľom spoločnej domácnosti bolo postupné preberanie zodpovednosti za deti, pretože stará matka detí má svoj vek. Ohľadom detí má navrhovateľka so starou matkou rozdielne názory na ich výchovu a preto začali medzi nimi problémy. Deti to ovplyvňuje na ich vývoji a vyvoláva u nich nepokoj. Maloletá S. navštevovala v čase podania návrhu 6. triedu a maloletý U. navštevoval 3 triedu Základnej školy V. A.. Príjem detí tvorí sirotsky dôchodok, náhradné výživné a prídavky na deti.

3. Spolu s podaným návrhom doručila navrhovateľka súdu:

§ Úmrtný list otca maloletých detí

§ Rodné listy maloletých detí

4. Súd uznesením sp. zn.: 14P/115/2018-13 zo dňa 24.05.2018 ustanovil maloletým deťom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves za kolízneho opatrovníka na zastupovanie v tomto konaní.

5. Dňa 07.06.2018 bolo tunajšiemu súdu doručené vyjadrenie starej matky maloletej, ktorá okrem iného uviedla, že hlavný dôvodom prečo navrhovateľa podala toto podanie je majetkový spor na udržanie podvodne získaného majetku, t.j. vlastníctva rodinného domu, ku ktorému má navrhovateľka chcieť zneužiť deti ako nástroj. K potvrdeniu tejto skutočnosti stará matka predložila súdu trestné oznámenie, ktoré voči navrhovateľke podala ako aj upovedomenie o začatí trestného stíhania pre zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku. Spor tak podľa starej matky nezačal pre nezrovnalosť vo výchove maloletých detí ale pre vlastníctvo rodinného domu, ktorého sa stará matka začala domáhať, a o ktorý ju mala navrhovateľka pripraviť. Stará matka ďalej uviedla, že sa o zverenú maloletú deti sa stará zodpovedne. Deti chodia do školy, kde majú podľa starej matky dobré výsledky, čo môžu potvrdiť ich učitelia. Maloletí tiež navštevujú umeleckú školu, chodia slušne oblečení, majú pravidelnú stravu, so starou matkou absolvovali liečebný pobyt, pričom v čase spísania tohto vyjadrenia boli maloletí prihlásení na ďalší pobyt v H.. Maloletí tiež chodili lyžovať. Stará matka v podaní ďalej uviedla, že asi pred 2 mesiacmi s ňou mal. S. prestala komunikovať. Podľa nej ju navrhovateľka zmanipulovala, stará matka však uviedla, že od kedy mal. S. s ňou a mal. U. nekomunikuje je mal. U. spokojný a vyrovnaný. Dobre sa učí, pretože je pod jej ochranou. K osobe navrhovateľky stará matka uviedla, že navrhovateľka bývala do času kedy mala podvodne kúpiť dom, v ktorom teraz žijú len v podnájdoch. Navrhovateľka jej mala sľúbiť, že po presťahovaní sa do V. A. bude hradíť náklady za bývanie ona, v skutočnosti to tak nie je. Navrhovateľku ju napríklad odpojila od internetu a preto s mal. U. nemôžu pozeráť ani televíziu. Stará matka tiež uviedla, že v domácnosti žijú aj dospelé deti navrhovateľky, ktoré sú nezamestnané a na chod domácnosti neprispievajú, pričom majú oveľa vyššiu spotrebu energií ako ona a maloleté deti. Navrhovateľka podľa nej nikdy nevlastnila žiadnu nehnuteľnosť, nevlastní motorové vozidlo, nakoľko toto má na lízing, má nepravidelný príjem a finančné záväzky. Stará matka k svojim pomerom uviedla, že ona celý život konala tak, že doteraz mala nehnuteľnosť, o ktorú ju navrhovateľka - jej dcéra - pripravila, má tiež auto, ktoré využíva na zabezpečenie potrieb maloletých detí. K osobe navrhovateľky stará matka ďalej uviedla, že konzumovala a pravidelne aj konzumuje alkohol a to i napriek svojmu zdravotnému stavu. Navrhovateľka pije a fajčí a to aj v prítomnosti mal. S.. Uvedené ma dosvedčiť hospitalizácia navrhovateľky v Nemocnici v Q.. Stará matka tiež uviedla, že cieľom navrhovateľky je dostať ju z domu, k čomu všetky jej kroky smerujú, a ktorý kúpila za peniaze z predaja jej bytu v V. S. W.. Stará matka vo svojom podaní tiež opisuje situáciu a incidenty v rodine, ktoré dokonca musela riešiť privolaná hliadka polície.

6. V závere vyjadrenia stará matka uviedla, že zverenie maloletých detí do náhradnej starostlivosti navrhovateľky je vážnym ohrozením ich výchovy a ďalšieho vývoja. Preto stará matka žiadala súd, aby deti do výchovy navrhovateľky nezveril.

7. Stará matka spolu s vyjadrením predložila súdu kópie:

§ Trestného oznámenia spolu s prílohami

§ Upovedomenia o začatí trestného stíhania

§ Písomnej korešpondencie medzi ňou a navrhovateľkou

§ Záznamu televízneho programu „V siedmom nebi“ zo dňa 18.02.2018

8. Dňa 01.06.2018 bola súdu doručená správa o povesti zo strany Obce V. A. na základe ktorej súd zistil, že :

S. Z. - menovaná nemá v obci trvalý pobyt.

L. Z. - menovaná býva v bytovom dome, ako stará matka sa o deti mal. S. a mal U. riadne stará, deti navštevujú Základnú školu v V.Š. A., menovanú obec hodnotí kladne.

V. U. - menová býva v spoločnej domácnosti s L. Z. a uvedenými maloletými deťmi. Obci nie sú známe okolnosti, ktoré by bránili zveriť maloleté deti do jej náhradnej osobnej starostlivosti, obec menovanú hodnotí kladne a doporučuje so zverením.

9. Súd sa tiež oboznámil so „Správou z poradensko-psychologického procesu“ Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves zo dňa 14.05.2018, zo záveru ktorej vyplýva, že úrad odporúča zväziť zmenu náhradnej osobnej starostlivosti u detí po zistení aktuálneho zdravotného stavu V. U. zveriť obe deti do jej starostlivosti, nakoľko úrad usudzuje, že je schopnejšia prihliadať na potreby detí, než je tomu u staršej babky. Úrad tiež odporučal dohľad nad rodinou, aby dostala potrebnú pomoc pri tejto zmene, keďže úrad predpokladal pokračovanie rizika konfliktu. Ak by k navrhovanej zmene nedošlo, úrad predpokladá zhoršovanie rodinnej situácie aj psychického a fyzického zdravia detí aj dospelých, ktoré závisí od rodinnej pohody.

10. Súd sa tiež oboznámil so správou ustanoveného kolízneho opatrovníka zo dňa 15.06.2018, z obsahu ktorej zistil, že stará matka, L. Z., nar. XX.XX.XXXX, je poberateľkou starobného dôchodku. Na maloleté deti je vyplácaný opakovaný príspevok dieťaťu zverenému do náhradnej osobnej starostlivosti v sume mesačne 45,38 Eur, prídavok na dieťa mesačne v sume 47,36 Eur, príplatok k prídavku v sume 22,20 Eur, náhradné výživné v sume 8,86 Eur. Rodina obýva poschodový rodinný dom, ktorý pozostáva zo šiestich izieb, dvoch kúpeľní a sociálneho zariadenia. Na poschodí majú maloleté deti spoločnú detskú izbu, v ktorej sa toho času zdržiava iba mal. S.. Maloletý U. užíva spoločnú izbu so starou matkou v dolnej časti domu. Detská izba je účelne zariadená a prispôbená ich potrebám. Majú vytvorený priestor na prípravu do školy a hranie. V spoločnej domácnosti žije aj navrhovateľka - dcéra starej matky, V. U., nar. XX.XX.XXXX s dvomi dospelými deťmi. Navrhovateľka je SZČO - bankovníctvo. Všetky náklady spojené s bývaním uhrádza navrhovateľka. Toho času zabezpečuje celkovú starostlivosť maloletej S.. Maloletá S. je v školskom roku 2017/2018, žiačkou 6. ročníka Základnej školy V. A.. Podľa správy základnej školy, S. dosahuje vo výchovno-vzdelávacom procese veľmi dobré výsledky. Na vyučovaní pracuje aktívne, hlási sa a je vždy pripravená. K svojim povinnostiam pristupuje veľmi zodpovedne. Zapája sa aj do mimoškolských aktivít a súťaží organizovaných školou. Okrem toho navštevuje aj ZUŠ v V. S. W., odbor hudobný - hra na klavír a základy spevu. V školskom roku 2017/2018 vymeškala spolu 157 vyučovacích hodín, ktoré sú riadne ospravedlnené. Do školy chodí vždy upravená, desiatu si nosí. Stará matka sa riadne stará o vnučku. Na rodičovské združenie chodí a zaujíma sa jej vzdelávacie výsledky. Napriek tomu, že dieťa vyrastá bez rodičov a ich finančná situácia je ťažšia, má v škole zaplatené všetky potrebné poplatky. Maloletý U. je žiakom 3. ročníka Základnej školy V.Š. A., ktorá v správe uviedla, že dosahuje priemerné výsledky, jeho prospech sa v porovnaní s prvým polrokom zhoršil. Na vyučovanie chodí dostatočne pripravený, na hodinách sa aktívne zapája do činnosti. Zo strany školy neboli zaslané žiadne výchovné opatrenia. Jeho správanie je v súlade so školským poriadkom a školská dochádzka je pravidelná. Do školy chodí čisto a vzorne upravený. V školskom kolektíve je obľúbený a kamarátsky. Stará matka sa o neho príkladne stará. So školou a triednou učiteľkou spolupracuje a navštevuje ZRPŠ, kde sa zaujíma o dosahované výsledky. V kolektíve je obľúbený a kamarátsky. Z prešetrenia pomerov v rodine starej matky bolo zistené, že vzťah medzi starou matkou a navrhovateľkou, V. U. je narušený, čo má negatívny dopad na maloleté deti. Stará matka s dcérou vedú spor vo veci majetkového vysporiadania rodinného domu, ktorý spoločne užívajú. Uvedený spor je riešený aj prostredníctvom orgánov polície. Bez prítomnosti starej matky bol vykonaný pohovor s maloletými deťmi. Maloletá S. uviedla nasledovne: „Približne 2 mesiace sa so starou mamou nerozprávam, od vtedy U. nie je so mnou v izbe. Keď som sa spýtala brata, prečo nie je so mnou v izbe, odpovedal, že mu babka zakázala ísť do izby. Zhruba pred 3 týždňami som sa šla babky spýtať, či mi dá tablet, dala mi ho a potom som sa opýtala, prečo U. nepríde do našej spoločnej izby a ona mi odpovedala, že on tam nechce prísť. Obedujem doma a varí mi teta V., taktiež mi pripravuje desiaty do školy. Na vyučovanie sa pripravujem sama, V. ma len skontroluje. S bratom U. sa rozprávam doma iba vtedy, ak nás babka spolu nevidí, ak U. vidí, že ide babka, tak odíde odo mňa. Babka so V. spolu nekomunikujú. Dúfam, že budeme obaja

zverení tete V. a dúfam, že si babka stúpi do svedomia a zmení svoje správanie. Chcem a súhlasím s tým, že budem zverená tete V..“ . Maloletá bola pri pohovore komunikatívna, zapájala sa do rozhovoru a odpovedala na každú otázku priamo. Maloletý U. uviedol: „ Prajem si, aby som bol v spoločnej izbe so sestrou. Keď som sa spýtal babky, či môžem ísť do izby ku S. ona mi odpovedala, že nemôžem, pretože mi budú nadávať. Mne nikto na poschodí nenadáva. Chýba mi sestra a mám tetu V. rád, ona mi nenadáva. Jej dcéra X. - sesternica mi kúpila slipy. V. mi na deň detí kúpila traktor so sladkosťami, od babky som dostal veľkú čokoládu. V izbe, v ktorej spím spolu s babkou sa aj učím. Bojím sa o babku. Keď som v izbe, fajčí na terase, ak nie som, fajčí aj tam. O tom, že sa rozprávam s S. jej nepoviem, pretože sa bojím ako zareaguje. Nevie, z akého dôvodu sa babka háda so V.. S babkou sme počas víkendov na chate na N., kde mám veľa kamarátov. Chcem chodiť na výlety aj so V. a S., no babka ich nemá rada. V škole sa s S. porozprávame, sme radi že sa vidíme, máme sa radi. Nevie povedať, komu chcem byť zverený.“ Maloletý pri pohovore upútaval na seba pozornosť, na veľa otázok odpovedal, nevie, je hravý, veselý. S rodinou spolupracuje odborný tím pre náhradnú osobnú starostlivosť, ktorého cieľom je zistiť aktuálnu situáciu v rodine a posilniť súrodenecký vzťah. V rodine boli vykonávané sociálne šetrenia, posudzované pomery maloletých detí a poskytované bolo sociálne poradenstvo. Na základe podnetu kolízneho opatrovníka sa začal prípadom zaoberať psychológ referátu poradensko- psychologických služieb úradu. Zo správy je zrejmé, že domácnosť, v ktorej obe deti žijú je rozdelená na dva antagonistické „tábory“ a deti sa takto dostali proti sebe, čo ohrozuje ich súrodenecký vzťah, aj zdravý vývin. Obe prejavili smútok a frustráciu z nemožnosti kontaktu so súrodencom a túžbu po jeho obnovení. Prvotným zdrojom problému teda nie je výchovný problém, ale konflikt oboch žien /starej matky a navrhovateľky/, do ktorého sú zatiahnuté aj deti, resp. reagujú na ich konflikt, čo ich mimoriadne preťažuje. Je v záujme detí, aby mali obe jednotnú výchovu, ktorá prihliada na ich individuálne potreby, umožňuje im rozvíjať ich súrodenecké vzťahy, a aby neboli zneužívané ako nástroj vzájomného boja dospelých. Referát poradensko-psychologických služieb odporúča zväziť zmenu náhradnej osobnej starostlivosti u detí po zistení aktuálneho zdravotného stavu tety deti - V. U. - zveriť obe deti do jej starostlivosti.

11. Na pojednávaní dňa 18.06.2018 matka maloletých v úvode uviedla, že nepozná osobné a majetkové pomery v domácnosti, v ktorej sa deti nachádzajú, nežije s nimi. Nevie sa k tomu vyjadriť. Rozhodnutie ponecháva na zvážení súdu tak, aby to bolo v prospech maloletých detí

12. Navrhovateľka na pojednávaní nad rámec doručeného návrhu uviedla, že problém v rodine vznikol po smrti jej brata, kedy stará matka nezvládala uhrádzať poplatky za 3-izbový byt, v ktorom bývala. Brat zanechal dlhy, ktoré sú ešte stále aktuálne. Dôvodnosť návrhu vidí v tom, že stará matka maloletých detí je osoba vyššieho veku. Deti by mali mať možnosť prirodzeného vývinu aj s osobou primerane vekovo ich záujmom. Stará matka trpí zdravotnými problémami, v minulosti aj v súčasnosti. K otázke bývania navrhovateľka uviedla, že túto situáciu sa snažili riešiť, avšak s poukazom na dispozičné riešenie 3-izbového bytu a okolností, že ona má dve už plnoleté deti rôzneho pohlavia (čo v 3-izbovom byte nebolo možné, aby všetci bývali), tak sa rozhodli zabezpečiť rodinný dom a vytvoriť tak vhodné prostredie na výchovu maloletých detí ako aj pre ostatných. Po rodinnej porade a konzultácii v širšom rodinnom kruhu za účasti jej sestry E. C. došlo k dohode, na základe ktorej predali byt na X. a zakúpili rodinný dom v V. A.. Dom sa pôvodne kupoval ako 3-izbový jednopodlažný, avšak čiastočnou prestavbou a úpravou v hornom podlaží sa vytvorili 3 samostatné detské izby ako aj sociálne zariadenie. Zámer bol však postaviť 4 izby, avšak tento nevyšiel, S. s U. majú spoločnú izbu, deti navrhovateľky majú každý zvlášť izbu. Negatívum a nevhodnosť o starostlivosť a výchovu detí starou matkou vidí v tom, že stará matka citovo vydiera detí s cieľom vlastného prospechu. Nevhodnosť vidí aj v spôsobe vedenia výchovy, pri ktorom stará matka ukladá len rozkazy ako „deti raňajky, deti obed, deti večera, ... šmykaj z tade ..., ... zmyzni z tade spať ...“. Navrhovateľka tiež uviedla, že toto sú ešte vyjadrenia, ktoré robí stará matka keď je triezva, avšak pri požívaní alkoholických nápojov sú tzv. v pozore všetci. Navrhovateľka tiež popísal incident, ktorý sa odohral v apríli 2018, pri riešení ktorého bola tiež prítomná polícia. K svojim majetkovým a sociálnym pomerom navrhovateľka uviedla, že je invalidná dôchodkyňa s mesačným príjmom 300,- Eur. Navrhovateľka je tiež SZČO, zarába v priemere mesačne 1.500 Eur. Navrhovateľka priznala, že má tiež dlhy, a to dlh vo výške 5.000,- Eur, ktorý spláca v mesačných splátkach po 81,- Eur. Tento dlh spláca za manželov Z.. Navrhovateľka má tiež vlastný dlh, a to úver, ktorý spláca vo výške 250,- Eur mesačne a ešte má povolené prečerpanie na účte, kde je to 100,- Eur mesačne. Na bývanie (vrátane komunálneho odpadu) platí vlastne všetko na domácnosť a to 100,- Eur, na stravu a ošatenie platí štandardne. Navrhovateľka dodala, že dcéra je zamestnaná, syn ukončil štúdium na vysokej škole, pričom pracuje brigádnicke. Od detí nevyžaduje paušálne poplatky, keď môžu, vypomôžu.

13. Stará matka na tomto pojednávaní vzhľadom na výpoveď navrhovateľky uviedla, že situácia starostlivosti o domácnosť navrhovateľky je taká, že o 10:30 hod. večer robí večeru. Maloletá S. dospela do takého štádia, že si sama hovorí, že musí byť sebestačná, že o ňu sa nemá kto postarať. Je tam nepravidelná strava, nepravidelná starostlivosť. Stará matka poprela, že by požívala alkoholické nápoje, teda alkoholické nápoje požíva iba príležitostne, prípadne keď ide na nejakú oslavu. Keď sa stará o deti nie je pod vplyvom alkoholu. O deti sa stará svedomito, chodí s nimi do školy. Stará matka poukázala na to, že dcéra navrhovateľky chlapca bije, 4 krát ho zbila, dokonca o tejto skutočnosti jej prišla žalovať S.. Stará matka ďalej uviedla, že ak by sa mala navrhovateľka starať o deti, tak ich nedobre vychová, nakoľko aj od učiteľky má informáciu o tom, že navrhovateľka S. berie po krčmách, resp. bola s ňou v krčme. Deti sú rozdelené z dôvodu, že ja ona mala prísnejší režim, potom čo dostali notebook, tablet a badala zhoršenie v prospechu, tak im určila max. dobu 2 hodiny na používanie. S. to však nevyhovovalo, teraz má voľný režim do 11:00 hod. večer pozerá televízor, občas má slúchadlá na ušiach. V domácnosti navrhovateľky sa podľa starej matky pije do noci, fajčí. Chodí po cudzích ľuďoch. S. si robí čo chce. Od rána slúchadlá na ušiach, telefón, upratuje s telefónom a slúchadlami. S. kopíruje to, čo robia deti navrhovateľky a toto jej v puberte vyhovuje. Navrhovateľka kára S. večer, tresce, dokonca jej nadáva za to ako sa správa, kde chodí, aj hodinu a pol večer jej to hovorí na gauči, večer o desiatej, jedenástej. Tak ako vychovávala svoje deti, tak vychováva aj tieto. „Chúďatá sú tie deti. To by ste museli zažiť“. Nadáva im do Bohov, pomsty.“ Nikola bola šťastným dieťaťom, sú o tom aj videozáznamy, avšak teraz je to len akt pomsty, všetko je to len kvôli majetkom. Stará matka tiež uviedla, že medzi deťmi si už rozdeľujú podieľy v dome, ona už delí deťom, pričom ona ešte žije, aj to čo im sľubia, už neplatí.

14. Po účastníckych výpovediach navrhovateľky ako aj starej matky uviedla matka maloletých detí, že potom čo si vypočula na pojednávaní svoj prvotný prednes mení tak, že berie to čo povedala späť a žiada, aby deti boli zverené navrhovateľke, pani V. U.. Veci, čo povedala navrhovateľka V. U., tak sa stávali. Nadávky zo strany starej matky boli na bežnom poriadku a to na ňu, na deti, od svokry dostávala aj facky. Matka ďalej uviedla, že aj počas ich spolužitia svokra (stará matka maloletých) požívala alkoholické nápoje. V čase požitia alkoholických nápojov nadávala.

15. Dňa 28.06.2018 boli tunajšiemu súdu doručené správy Základnej školy Spišský Hrušov zo dňa 25.06.2018, z obsahu ktorých sa súd oboznámil so správaním detí na vyučovacom procese ako aj s dosiahnutými výsledkami a prípravou na vyučovanie.

16. Dňa 29.06.2018 bolo súdu zo strany právneho zástupcu starej matky doručené DVD so zachytením programu televízie F. „V siedmom nebi“ a to za účelom dokreslenia situácie v rodine a vzťahu maloletých detí ku starej matke.

17. Súd sa tiež oboznámil s potvrdením vydaným MUDr. O. S. dňa 23.05.2018, z ktorého zistil, že navrhovateľka V. U. je dlhodobo /roky/ v dobrom stabilizovanom stave, duševnom i telesnom, nevyžadujúcom lekárske intervencie ani špeciálnu liečbu. Súd sa tiež oboznámil s predloženým daňovým priznaním navrhovateľky za rok 2017.

18. Súd na pojednávaní dňa 16.07.2018 vypočul ako svedka U. U., nar. XX.XX.XXXX - syna navrhovateľky. Na pojednávaní dňa 30.07.2018 súd vypočul ako svedkyňu X. U., nar. XX.XX.XXXX - dcéru navrhovateľky, E. C., nar. XX.XX.XXXX - sestru navrhovateľky / dcéru starej matky maloletých detí a Ing. H. C., nar. XX.XX.XXXX - švagru navrhovateľky. Súd tiež prihliadol na písomné doplnenie ich výpovede ako aj na podanie, ktoré mala súdu adresovať Q. C.. Tieto písomnosti sú v spise vedené pod č.l. 135 až 141 a č.l. 326 až 327.

19. Súd aj s ohľadom na vzájomné rozpory vo výpovediach účastníkov konania ako aj vypočutých svedkov nariadil uznesením sp. zn.: 14P/115/2018-150 zo dňa 13.11.2018 vykonať znalecké dokazovanie, pričom ustanovenej znalkyni PhDr. Z. Š. uložil uskutočniť psychologické vyšetrenie osobnostnej štruktúry navrhovateľky V. U. a starej matky L. Z., u oboch so zameraním na schopnosť osobnej starostlivosti o mal. S. a mal. U., s následným posúdením, či sa v osobnosti navrhovateľky alebo starej matky prejavujú určité psychopatologické rysy ich osobnosti, ktoré by vylučovali, prípadne v podstatnej miere mali obmedzovať kontakt tej ktorej z nich s týmito mal. deťmi, resp. ktoré by prípadne mohli mať negatívny vplyv na zdravý vývoj uvedených mal. detí, a ak áno, u ktorej sa prejavujú, ktoré sú

to a v čom konkrétne predstavujú riziko pre týchto maloletých. Súd súčasne uložil ustanovenej znalkyni odpovedať na otázky uvedené vo výroku III. tohto uznesenia.

20. Dňa 08.01.2019 bol tunajšiemu súdu zo strany ustanovenej súdnej znalkyne doručený Znalecký posudok č. 1/2019, zo záverov ktorého súd zistil, že ustanovená znalkyňa na základe skutočností zistených pri znaleckom dokazovaní odporúča zveriť maloleté deti do starostlivosti navrhovateľky. Ako dôvody ustanovená znalkyňa uviedla:

a) Stará matka má záujem najmä alebo iba o mal. Dávida. Navrhovateľka má záujem starať sa o obe deti, ani neuvažuje, na rozdiel od starej matky, o ich rozdelení, resp. výchove len jedného z nich. Z tohto jej postoja je podľa znalkyne zrejmé, že navrhovateľka sleduje potreby a záujmy detí, nie svoje vlastné.

b) Mal. S. má negatívny postoj k osobe starej matky, avšak ani jedno z maloletých detí nemá negatívny postoj k osobe navrhovateľky.

c) Aktuálny, pokročilý vek starej matky a predovšetkým perspektíva do budúcnosti. Stará matka sa počas pohovoru s ňou vyjadrovala, že po jej prípadnej smrti by deti, resp. len U., išiel bývať ku svojej krsťnej Q., dcére jej dcéry E., o ktorej ani nie je oficiálne zmienka v súvislosti so starostlivosťou o maloleté deti.

d) Navrhovateľka má vytvorené primerané podmienky na výchovu a vzdelávanie oboch maloletých detí.

e) Vysoko pravdepodobne má navrhovateľka väčšiu šancu zvládať aktuálne i budúce vývinové úskalia veku, ktoré čakajú obe maloleté deti.

f) Matka maloletých detí, na súdnom pojednávaní, i ÚPSVaR SNV vo svojej správe, taktiež doporučujú zverenie oboch maloletých detí do osobnej starostlivosti navrhovateľky.

21. K predloženému znaleckému posudku sa podaním zo dňa 26.02.2019 vyjadril ustanovený kolízny opatrovník, ktorý uviedol, že znalkyňa vo svojom posudku preskúmala spisovú dokumentáciu maloletých detí a posúdila všetky relevantné skutočnosti. Zodpovedala na požadované otázky vo veci posúdenia vzájomných vzťahov a citových väzieb v rodine Z.. Vyhodnotila, že nie je vhodné, aby maloleté deti S. a U. zotrvali v osobnej starostlivosti starej matky. Na základe všetkých zistení odporúča obe deti zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti p. V. U.. Dôvody sú zodpovedané v znaleckom posudku v otázke č. 15. Kolízny opatrovník sa stotožnil so záverom a voči znaleckému posudku nemá výhrady.

22. Právny zástupca navrhovateľky v podaní zo dňa 05.03.2019 k znaleckému posudku uviedol, že nemajú námietky a navrhujú, aby súd rozhodol v zhode so závermi znalca, t.j. aby zveril obe maloleté deti do starostlivosti navrhovateľky.

23. Právny zástupca starej matky vo vyjadrení sa k znaleckému posudku v podaní zo dňa 06.03.2019 sa nestotožnil so závermi súdnej znalkyne a priebehom znaleckého dokazovania, navrhol tiež vykonať znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychiatrie u obidvoch účastníčok za účelom zistenia závislosti od alkoholu.

24. K vyjadreniu právneho zástupcu starej matky sa podaním zo dňa 15.05.2019 vyjadrila ustanovená súdna znalkyňa, ktorá súdu opísala priebeh vykonávania znaleckého dokazovania ako aj skutočnosti, ktoré ju dovedli k záverom uvedeným v predložennom znaleckom posudku.

25. Dňa 02.08.2019 bolo súdu doručené podanie ustanoveného kolízneho opatrovníka, ktorým súdu oznámil, že rodina bola odporúčaná v zmysle § 59 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov, Centru pre deti a rodiny so sídlom Š. S. X, V. S. W., na vykonávanie opatrení ambulantnou a terénnou formou. Centrum vykonáva odborné metódy práce na podporu a riešenie výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch. Dôvodom vykonávania ambulantných a terénnych opatrení v centre sú dlhodobé konflikty medzi starou matkou a jej dcérou p. V. U., vo veci podaných návrhov týkajúcich sa majetkových vysporiadaní a zmeny zverenia mal. detí. Ide o konflikty dospelých, ktorých súčasťou sú aj maloleté deti, nakoľko bývajú všetci v jednej spoločnej domácnosti a napätie v rodine ich značne ovplyvňuje. Cieľom vykonávaných odborných metód

je zlepšenie celkovej situácie v rodine a vzťahov medzi členmi rodiny. Podpora súrodeneckých väzieb a pomoc maloletým deťom pri zvládaní problémov v rodine. Súdu bolo tiež doručené priebežné hodnotenie uvedeného centra pre deti a rodiny zo dňa 18.06.2019.

26. Vzhľadom na návrh starej matky doručený súdu cestou jej právneho zástupcu vo vyjadrení zo dňa 06.03.2019 súd uznesením sp. zn.: 14P/115/2018-253 zo dňa 20.09.2019 vykonať znalecké dokazovanie pričom ustanovenému znalcovi MUDr. H. H. uložil vykonať znalecké dokazovanie za účelom zistenia závislosti na alkohole u L. Z. a V. U..

27. Dňa 21.01.2020 bol tunajšiemu súdu zo strany ustanoveného súdneho znalca doručený Znalecký posudok č. 1/2020, v závere ktorého súdny znalec uviedol, že u oboch účastníčok zistil chronický, jednoznačne škodlivý abúzus alkoholu. Stará matka je podľa znalca k svojmu abúzu alkoholu nekritická. Nadužívanie alkoholu má u nej vzhľadom k veku potenciál ohroziť jej psychické zdravie a poznávacie funkcie (napr. pamäť a kritický úsudok). Oproti tomu je u navrhovateľky podľa znalca prítomné už značné poškodenie jej zdravia z dôvodu dlhodobého abúzu alkoholu. Podľa znalca je nutné, aby úplne abstinovala, inak hrozí, že bude jej ochorenie pečene v dohľadnej dobe nezvládnuteľné. Napriek tomu navrhovateľka neabstinuje úplne. Súdny znalec však zistil, že navrhovateľka pitie alkoholu dokáže kontrolovať vlastnou vôľou a v prípade nutnosti dokáže abstinovať.

28. Súd sa tiež oboznámil s ďalšími priebežnými hodnoteniami Centra pre deti a rodiny Spišská Nová Ves zo dňa 30.10.2019, dňa 11.03.2020 a dňa 08.06.2020, ktoré boli súdu doručené cestou kolízneho opatrovníka.

29. Na pojednávaní dňa 12.06.2020 právny zástupca starej matky doručil súdu krátkou cestou stanovisko doc. PhDr. X. P., PhD., MBA, m prof. zo dňa 05.06.2020, pričom súd menovanú vypočul ako svedkyňu na pojednávaní dňa 03.07.2020. Výpoveď menovanej je zaprotokolovaná v zápisnici vedenej v súdnom spise pod č.l. 400 až 406.

30. Na pojednávaní dňa 07.07.2020 súd vypočul svedkyňu Mgr. F. F., nar. XX.XX.XXXX, ktorá uviedla, že je psychologička z Centra pre deti a rodiny Spišská Nová Ves. S rodinou začali spoluprácu minulého roku koncom mája. Boli oslovení ÚPSVaR. Začali spoluprácu za účelom zlepšenia vzťahov v rodine. Na základe toho sa začali stretávať s rodinou, teda s dospelými aj s deťmi. Od septembra 2019 začala s nimi pracovať svedkyňa. Predtým s nimi pracovali jej kolegyne. Už na začiatku bolo zjavné, že tam nie je záujem ani z jednej strany zlepšovať tieto vzťahy. Cieľom centra bolo smerovanie jednotlivých strán. Urobili s rodinou doteraz 40 hodín. S deťmi je to väčšinou jedno sedenie okolo 1 hod. a s dospelými aj 2 hod. Od úradu dostali zadanie 72 hodín. S deťmi to bolo náročnejšie, lebo deti sú dosť vyťažené. Po škole majú krúžky a ZUŠ. Nebolo však potrebné deti tak často predvolávať a s nimi pracovať. Vzťahy medzi deťmi nie sú problémom. Na stretnutiach si deti užívali spoločnú prítomnosť. Správali sa tak, akoby im to doma nebolo dopriate. Na sedeniach nikto nevyjadril nič v zlom. Deti rozprávali o pozitívnych veciach, rozprávali sa s nimi, čo ich teší. Tešili sa na stretnutia. Bavili sa napr. či si vedia predstaviť nejakú zmenu výchovného prostredia, čo by im to prinieslo, či si to vedia predstaviť. Bolo to na jednom sedení. S. sa vedela k tomu vyjadriť. Mal. U. nechcel veľmi o tom rozprávať. Povedal, že vedel by si predstaviť starostlivosť zo strany tety, ale je zvyknutý na starostlivosť starej mamy. Mal. U. povedal, že keby bol zverený tete, tak by prišiel o výlety so starou mamou. Svedkyňa sa mu snažila vysvetliť, že to by neznamenal, žeby došlo k odstrihnutiu vzťahov so starou matkou a nemá sa čoho báť. Neprišiel by ani o tieto výlety. Svedkyňa zmenu výchovného prostredia, t.j. zveriť deti pani U. (navrhovateľke) označila ako nevyhnutnú. S. je na pani U. zvyknutá, žije s ňou už asi rok. Tam podľa svedkyne nie je potrebná ďalšia spolupráca. Mal. U. si podľa svedkyne musí zvyknúť na túto zmenu. Zo strany mal. S. nie je ani záujem zlepšovať nejakú vzťah. Ani zo strany starej matky nebola taká požiadavka zlepšovať jej vzťah s mal. S.. Svedkyňa uviedla, že vždy je to na klientoch, či majú záujem niečo s tým urobiť. S mal. U. sa rozprávala, že to nejde o odstrihnutie vzťahu so starou matkou. Vedť to sa nemusí skončiť. Ona bude jeho starou mamou navždy.

31. Súd na tomto pojednávaní tiež vypočul mal. U. Z., nar. XX.XX.XXXX, ktorý uviedol, že dnes alebo zajtra pôjdeme s babkou a tetou Z. Z. na chatu. Túto tetu pozná. Dobre sa s ňou rozpráva. Chodí do piatej triedy. Teraz už bude šiestak. Učí sa dobre. Učí sa aj s babkou, keď niečo nevie. Nemá poznámky v žiackej knižke. Chodí s kamarátmi vonku alebo sú na chate. Má sestru S.. Nehrá sa s ním. Moc sa spolu nerozprávajú. Teraz bol u tety psychologičky len sám. Vždy predtým boli spolu. Porozprávali sa. On je

s babkou v izbe, hore sú tri izby a jedna je voľná. Voľná izba bola U., ale už s nimi nebýva. Väčšinou je v izbe. Chodí aj do kuchyne, lebo tam majú wifi. Do horných izieb nechodí. Nikto mu to nezakazuje. On tam nechce chodiť. Nevie, prečo. Pýtal sa V., či by som tam mohol mať svoju dennú izbu, keď U. izba je voľná, ale vravela, že nie. Vraj tam on stále býva. Teraz je tam sušiareň. Keď mal teraz narodeniny 11 rokov, boli na bowlingu, a to on, babka, E., H., Q. a X.. Volal aj sestru S., ale ona nechcela ísť. V. mu dala iba koláčik na narodeniny. Doma neoslavovali. Nevie sa vyjadriť ako funguje teta V. s S.. Nevie ako oni trávia čas. Chodia spolu s S. do školy. Nestretávajú sa spolu v škole, ani sa spolu nerozprávajú. Keď ho vidí na chodbe v škole S., tak sa otočí a ide preč. Nepýtal sa jej, prečo to robí. Babka na neho nekričí a na S. tiež nie, lebo nie je s ňou. Mamu dlho nevidel a ani nevolala. Skoro 5 rokov ju nevidel. Tento rok to už bude 5. Babke pomáha E. s H. a Q.. Babka sa s tetou V. niekedy doma povadia. Nevie však prečo. Nerozprával sa s nikým, žeby sa zmenila starostlivosť o neho. Chcel by ostať s babkou. Babka je dobrá a stále s ňou chodí na výlety, napr. boli v Srbsku, Maďarsku, Poľsku, Rakúsku. Stará sa o neho. Keby som bol u V. musel by si sám variť, to ešte nevie. Na záver maloletý opäť uviedol, že by chcel zostať s babkou. Maloletý sa v priebehu výsluchu rozplakal.

32. Dňa 10.07.2020 na pojednávaní navrhovateľka súdu krátkou cestou doručila záverečný prednes v listinnej podobe, ktorý je súčasťou súdneho spisu. Navrhovateľka tiež okrem iného uviedla, že to, že som nedovolila U. izbu je vytrhnuté z kontextu. U. chcel túto izbu ako dennú izbu a keďže sa chýlilo k záveru v tomto konaní, tak mu povedala, že všetko má vo svojej izbe pripravené, teda stôl a ostatný nábytok. Navrhovateľka chce, aby boli pár mesiacov s S. spolu v izbe, aby si našli k sebe späť cestu. Potom sa vyrieši, ktorú izbu bude užívať U., či pôvodnú alebo izbu jej syna. Navrhovateľka ďalej uviedla, že keby som bola taká alkoholička a zlá žena ako tu odznelo, tak by si nebrala na krk ešte babu a deti. Čo sa týka vysvedčenia S. je pravda, že nezvládla dané učivo. Keď ju so situáciou konfrontovala tak to začali riešiť. Pre jej ďalší vývoj, či sa bude uberať buď na pedagogiku alebo konzervatórium jej tieto predmety nie sú potrebné. O deti sa stará 2 roky. Mrzí ju to, že z jednotkárky mala na konci roka na vysvedčení trojku. Nebude to tu popisovať podrobne, myslí si, že má dostatočné dôkazy. Myslí si, že je nevhodné zo strany babky ju nazvať sviňou. Nie je z tých, čo sa bude vychvaľovať niečím, s čím nemá.

33. Matka maloletých uviedla, že chce, aby deti boli zverené V. U., aby mali pokojný život, a aby boli šťastné.

34. Stará matka maloletých taktiež súdu krátkou cestou doručila záverečný prednes v listinnej podobe, ktorý je súčasťou súdneho spisu.

35. Ustanovený kolízny opatrovník uviedol, že maloleté deti sú z celkovej situácie v rodine podľa zistení zmätené a veľmi smutné. Sú nevhodne do toho všetkého zaťahované. Mal. U. na pohovore a na poslednom pojednávaní uvádzal, že chce byť s babkou. Tak ako uviedla psychologička v ZP, že dieťa je potrebné vypočuť a rešpektovať jeho názor, ale nie sa ním vždy riadiť. Preto pri zverení mal. detí do starostlivosti príbuzných nemôžu rozhodovať deti, ale dospelí, ktorí majú brať do úvahy záujem a potreby mal. detí. Mal. S. je už dlhodobo v opatere tety. Vyjadriť sa, že chce byť zverená tete aj s bratom U.. Rozdelenie súrodencov nie je vhodné z dôvodu nepriaznivého vplyvu na ich psychiku a mohlo by dôjsť k ich odcudzeniu. Pani U. je generačne blízka na úrovni rodiča tak ako to uviedla psychologička P., ktorá vie zabezpečiť všetky potreby detí. Na záver na základe všetkých zistených skutočností navrhol kolízny opatrovník zveriť obe maloleté deti do náhradnej osobnej starostlivosti pani U., a aby súd zaviazal matku výživným vo výške 30,- Eur na jedno dieťa, a to do rúk ÚPSVaR a zároveň navrhol, aby sa rodina naďalej zúčastňovala rodinnej terapie za účasti psychológa.

36. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

37. Podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

38. Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne

vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

39. Podľa čl. 12 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

40. Podľa § 43 ods. 1 zákona o rodine maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

41. Podľa § 54 ods. 1 Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

42. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

43. Podľa § 45 ods. 2 Zákona o rodine, pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

44. Podľa § 45 ods. 4 Zákona o rodine, osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

45. Podľa § 45 ods. 7 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

46. Podľa § 45 ods. 8 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v

exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

47. Podľa § 81 ods. 1 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

48. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

49. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

50. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. (§ 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 372/2004 Z.z.).

51. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

52. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

53. V čase vyhlásenia tohto rozsudku tak suma minimálneho zákonného výživného vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa predstavuje čiastku 29,42 Eur na jedno nepľnoleté nezaopatrené dieťa.

54. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

55. Podľa § 111 CMP, v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o

- b) úprave výkonu rodičovských práv a povinností,
- o) zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti,

56. Podľa § 120 ods. 1 CMP, súd rozhoduje rozsudkom vo veciach podľa § 111 písm. b) až d), h) a i), inak rozhoduje vo veci samej uznesením.

57. Podľa 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

58. V súvislosti s návrhom navrhovateľky na zverenie maloletých detí do jej náhradnej starostlivosti súd v prvom rade zvažil existenciu skutočností, pre ktoré je v náhradnej osobnej starostlivosti potrebné pokračovať a preskúmal tiež podmienky na strane matky maloletých, ktoré by mohli odôvodňovať návrat maloletých do ich prirodzeného rodinného prostredia, t.j. návrat maloletých detí do osobnej starostlivosti

ich matky. Súd v priebehu konania zistil, že matka o svoje maloleté deti nejaví záujem, nemá pre ne vytvorené vhodné podmienky, sama navrhuje pokračovanie v náhradnej osobnej starostlivosti a zverenie maloletých do starostlivosti navrhovateľky. Súd má preto za preukázané, že maloleté deti nie je možné vrátiť do ich prirodzeného rodinného prostredia, náhradná osobná starostlivosť musí aj naďalej pokračovať, a preto je potrebné určiť, akej osobe z rodinného prostredia je možné maloleté deti ďalej zveriť.

59. V súvislosti s vyriešením otázky, či je maloleté deti možné aj naďalej možné ponechať v starostlivosti ich starej matky, alebo je ich potrebné zveriť do starostlivosti navrhovateľky vykonal súd pomerne rozsiahle dokazovanie pozostávajúce z dvoch znaleckých posudkov, lekárskeho správ, odborných posudkov, výpovedí účastníkov, samotných maloletých detí ako aj navrhnutých svedkov, správ kolízneho opatrovníka o sociálnom zisťovaní v domácnosti maloletých detí ako aj správ Centra pre deti a rodiny Spišská Nová Ves.

60. Súd sa na základe záverov znaleckého dokazovania ako aj predložených lekárskeho správ oboznámil so zdravotným stavom ako navrhovateľky tak aj starej matky, pričom súd musí u oboch účastníčok konštatovať, že je u nich prítomné nadmerné požívanie alkoholu. V kontexte tohto zistenia preto súd apeluje na obe účastníčky, ktoré žijú v spoločnej domácnosti, aby do budúca zväžili svoj vzťah k užívaniu alkoholických nápojov, nakoľko takéto správanie nie je v záujme maloletých detí a v budúcnosti, ak to bude vyplývať zo zistení orgánu sociálnoprávnej ochrany a kurately detí môže dôjsť k odňatiu maloletých a následne môže dôjsť k ich zvereniu do inej formy náhradnej starostlivosti.

61. Súd pri svojom rozhodovaní o návrhu navrhovateľky zväžil u oboch účastníčok ich zákonné predpoklady na výkon náhradnej osobnej starostlivosti, pričom zistil, že u oboch je splnená podmienka trvalého pobytu na území Slovenskej republiky, ich spôsobilosti na právne úkony ako aj podmienka bezúhonnosti. K podmienke zdravotného stavu súd uvádza, že túto posudzoval aj s ohľadom na vek oboch účastníčok.

62. Súd pri zverení maloletých do osobnej náhradnej starostlivosti navrhovateľky prihliadol najmä na komplexnosť starostlivosti, ktorú môže navrhovateľka maloletým poskytnúť. Z vykonaného dokazovania súdu vyplýva, že nebolo možné ponechať mal. S. v starostlivosti jej starej matky, nakoľko ani stará matka a ani maloletá o pokračovanie tejto starostlivosti nejavili záujem. Súd pri svojom rozhodovaní tiež prihliadol na názory maloletých, avšak v zhode s názorom ustanoveného kolízneho opatrovníka má za to, že hoci je názor maloletých pre rozhodnutie súdu podstatný a dôležitý, nemôže byť jediným kritériom pre jeho rozhodnutie. Súd teda berie na vedomie, že mal. U. chce zostať v starostlivosti svojej starej mamy, avšak z hľadiska jeho ďalšieho vývoja ako aj prípravy na budúce povolanie sa súdu javí ako vhodnejšie, aby aj jeho starostlivosť zabezpečovala osoba blízka veku rodičov takýchto maloletých detí. Navyše je podľa názoru súdu v prospech maloletých, ak nedôjde k rozdeleniu súrodencov, pričom im je potrebné vytvoriť dostatočný priestor na opätovné vytvorenie vzájomných väzieb. Súd pri svojom rozhodovaní prihliadol na priložené výtvarné diela maloletého U. ako aj na fotografie z výletov, pričom súd má za preukázané, že maloletý má so svojou starou matkou vytvorený pozitívny vzťah a podľa názoru súdu vzhľadom na skutočnosť, že všetci zúčastnení žijú v jednom dome mu nič nebráni si tento vzťah zachovať, nakoľko stará matka má právo na styk so svojimi vnúčatami a v tomto jej s výnimkou autoritatívneho rozhodnutia súdu nemožno nijako brániť.

63. Súd v tejto časti rozhodnutia ďalej poukazuje na to, že zverenie maloletých do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky vyplýva ako z predloženého znaleckého posudku PhDr. Z. Š.N., tak aj zo správ kolízneho opatrovníka, Centra pre deti a rodiny Spišská Nová Ves a v neposlednom rade z názoru matky maloletých detí. Súd sa pri svojom rozhodovaní preto neriadil emotívnymi prejavmi účastníkov ako aj svedkov, nakoľko má súd za to, že napätá atmosféra a situácia v rodine má pôvod vo finančných sporoch, čo súdu v tomto konaní neprináleží bližšie hodnotiť a ani riešiť. Súd sa pri svojom rozhodovaní riadil len názormi a závermi odborníkov v danej oblasti a to s ohľadom na naplnenie najlepšieho záujmu maloletých detí a vyriešenia vzniknutej situácie v rodine.

64. Vzhľadom na všetky vyššie skutočnosti a vykonané dôkazy preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku I. tohto rozhodnutia.

65. V prípade, keď súd rozhoduje o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti inej osoby, je v zmysle zákona povinný určiť aj výživné zo strany rodičov na maloletého, a preto súd rozhodoval aj o tejto otázke.

66. Pri určení výživného zo strany matky maloletých vychádzal z jej príjmových a majetkových pomerov, ktoré sa mu podarilo zistiť. Podľa lustrácie v Sociálnej poisťovni, matka jej toho času poberateľkou invalidného dôchodku vo výške cca 172,90 Eur mesačne, pričom občasne pracuje na základe dohody o pracovnej činnosti, kde dosahuje minimálny príjem. Otec maloletých detí zomrel. Berúc do úvahy tieto skutočnosti, preto súd výrokom II. ustálil výšku výživného zo strany matky, na každé z týchto maloletých detí na sumu 30,- Eur mesačne, čo len nepatrne prevyšuje sumu minimálneho zákonného výživného.

67. Matka maloletých detí je v zmysle § 45 ods. 8 zákona o rodine povinná platiť výživné k rukám Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves.

68. Podľa § 37 ods. 2 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

69. Podľa § 37 ods. 4 Zákona o rodine, na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa počas výkonu výchovného opatrenia podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3 súd môže rodičom dieťaťa, osobám, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcim osvojiteľom, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľom alebo poručníkovi, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, uložiť

a) povinnosť spolupracovať so zariadením podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3, s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom,

70. Podľa § 37 ods. 7 Zákona o rodine, súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením.

71. Podľa § 37 ods. 8 Zákona o rodine, súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

72. Súd pri svojom rozhodovaní o návrhu navrhovateľky zväžil možnosť konať nad rámec jej petitu, pričom tak urobil za účelom zlepšenia pomerov v rodine, prihliadajúc na najlepší záujem maloletého U., ktorý situáciu podľa názoru súdu viac prežíva a nepriamo aj mal. S., pričom dospel k záveru, že súčasné pomery medzi navrhovateľkou, starou matkou a mal. U. si vyžadujú zásah súdu formou uloženia povinnosti podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu. Zo správ kolízneho opatrovníka, správ Centra pre deti a rodiny Spišská Nová Ves ako aj výpovedí účastníkov a svedkov má súd za preukázané, že vzájomná komunikácia v rodine maloletých je natoľko narušená, že súčasný stav si vyžaduje pravidelné psychologické poradenstvo pod vedením odborníka. Potrebu psychologického poradenstva súd považuje za nanajvýš akútnu a potrebnú pre to, aby sa mohla urýchlene začať náprava vzťahov medzi navrhovateľkou a starou matkou pod dohľadom odborníka, nakoľko je zrejmé, že situáciu nie sú schopní bez zásahu súdu vyriešiť a plynutím času do prípadného podania návrhu na uloženie výchovného opatrenia, by s najväčšou pravdepodobnosťou došlo len k ďalšiemu zhoršeniu súčasného stavu už tak zlých vzájomných vzťahov, ktorých náprava by bola oveľa viac problematická prípadne až nemožná. Potreba vzájomnej komunikácie navrhovateľky a starej matky je podľa názoru súdu nevyhnutná a jednoznačne v záujme maloletého U. a maloletej S., ktorí sú s týmto správaním neustále konfrontovaní. Súd má vykonaným dokazovaním za preukázané, že uloženie povinnosti podrobiť sa

psychologickému poradenstvu je nanajvýš potrebné a dôvodné a s prihliadnutím na úmysel zákonodarcu uvedený v základných princípoch civilného konania, ako aj na obsahové znenie a výklad príslušných ustanovení CMP a Zákona o rodine, podľa súdu nič nebráni tomu, aby súd vo veci výchovného opatrenia rozhodol podľa potreby bez návrhu, pokiaľ má za to, že sú osvedčené zákonné podmienky na jeho nariadenie tak, ako je tomu teraz. Potreba pokračovania v psychologickej práci s mal. U. tiež vyplýva zo záverov Centra pre deti a rodiny Spišská Nová Ves.

73. Pre úplnosť súd dodáva, že nakoľko uvedení najbližší príbuzní maloletých nie sú schopní vlastnými silami dospieť k dohode v elementárnych záležitostiach týkajúcich sa maloletých, pričom celá situácia negatívne vplýva na ich psychický a zdravotný stav je preto podľa názoru súdu dôvodný autoritatívny zásah smerujúci k tomu, aby navrhovateľka, stará matka maloletý L. začali aktívne a predovšetkým spoločne pracovať na zlepšení ich vzťahov pod odborným dohľadom psychológa Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves. Toto riešenie súd považuje za najvhodnejšie pre všetkých zúčastnených, nakoľko ich tvrdenia sú značne rozporné, avšak ktorí zhodne deklarujú svoj najlepší záujem o maloletého L. a maloletú S.. Výsledky psychologického poradenstva a takisto aj vyhodnotenie spolupráce každého zo zúčastnených môžu napokon slúžiť aj samotnému kolíznemu opatrovníkovi, pri jeho práci s touto rodinou. Odborné poradenstvo nariadené v nevyhnutnom rozsahu, má za cieľ zlepšiť a sprehľadniť vzniknutú situáciu, pričom súd bude veľmi pozorne sledovať ďalšie kroky účastníkov v smere ich prispenia k zlepšeniu vzniknutej situácie, ako aj ich účasti na odbornom poradenstve, ktoré bude následne vyhodnocovať. Takisto súd na navrhovateľku ako aj na starú matku apeluje, aby poskytli psychológovi maximálnu súčinnosť, a aby rešpektovali jeho odporúčania, keďže odborné poradenstvo je v prvom rade v ich záujme a v záujme maloletých detí. Vo vzťahu k mal. S. má súd za preukázané, že poradenstvo, ktoré jej osobne bolo poskytnuté Centrom pre deti a rodiny Spišská Nová Ves bolo postačujúce.

74. V závere tejto časti súd uvádza, že aj ustanovený kolízny opatrovník v rámci záverečného prednesu navrhol, aby sa rodina naďalej zúčastňovala rodinnej terapie za účasti psychológa.

75. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

76. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

77. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

78. O trovách konania súd rozhodol výrokom IV. tohto rozsudku podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

79. Trovy štátu v tomto konaní predstavovali sumu 889,76 Eur, ako suma, ktorá bola poukázaná z finančných prostriedkov štátu na úhradu súdom priznaného znalečného pre súdnu znalkyňu PhDr. Z. Š. za vypracovanie znaleckého posudku v celkovej výške 551,12 Eur a súdom priznaného znalečného pre súdneho znalca MUDr. H. H. za vypracovanie znaleckého posudku v celkovej výške 338,64 Eur.

80. Uvedené trovy štátu vznikli v dôsledku nariadenia a vykonania znaleckého dokazovania za situácie, kedy bolo potrebné po odbornej stránke zistiť, komu je vhodné zveriť maloleté deti do náhradnej osobnej starostlivosti. Išlo teda o úkony, ktoré boli v záujme ako účastníkov tohto konania, tak aj maloletých detí. Bolo by preto žiaduce, aby sa na úhrade nákladov na takéto znalecké dokazovania podieľali rovnakou mierou všetci účastníci.

81. Súd preskúmaním pomerov účastníkov zistil, že ich súčasné osobné, príjmové a majetkové pomery neumožňujú súdu konštatovať, že je v ich schopnostiach uhradiť uvedené trovy štátu. Súd tieto okolnosti na strane účastníkov konania hodnotil, ako dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nie je možné ich zaviazat' na úhradu vzniknutých vyššie uvedených trov štátu, a preto výrokom V. rozhodol, že Slovenská republika nemá nárok na náhradu trov konania spočívajúcich vo vyššie uvedených trovách štátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Spišská Nová Ves písomne v štyroch vyhotoveniach . (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015, Civilný sporový poriadok/ ďalej len ako „ CSP“/).

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).Odvolanie musí byť podpísané. (§ 127 a § 363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
 - b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
 - c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
 - d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
 - e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
 - f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
 - g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
 - h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
- (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. (§ 62 ods. 1 CMP) .

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. . (§ 62 ods. 2 CMP)

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. (§ 62 ods. 3 CMP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.